

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

12. juuli 2012*

Direktiiv 2002/20/EÜ — Elektroonilised sidevõrgud ja -teenused — Luba — Artikkel 13 —
Tasu kasutusõiguste ja seadmete paigaldamise õiguste eest

Liidetud kohtuasjades C-55/11, C-57/11 ja C-58/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal Supremo (Hispaania) 28. ja 29. oktoobri ning 3. novembri 2010. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 7. veebruaril 2011, menetluses

Vodafone España SA

versus

Ayuntamiento de Santa Amalia (C-55/11),

Ayuntamiento de Tudela (C-57/11),

ja

France Telecom España SA

versus

Ayuntamiento de Torremayor (C-58/11),

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees J.-C. Bonichot, kohtunikud K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader ja E. Jarašiūnas (ettekandja),

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 18. jaanuari 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades märkusi, mille esitasid:

— Vodafone España SA, esindajad: abogado M. Muñoz de Juan, abogado E. Gardeta González, abogado J. Viloría Gutiérrez ja abogado J. Buendía Sierra,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

- France Telecom España SA, esindajad: abogado E. Zamarriego Santiago, abogado M. Muñoz de Juan ja abogado J. Buendía Sierra,
- Ayuntamiento de Tudela, esindajad: abogado T. Quadra-Salcedo Fernández del Castillo ja abogado J. Zornoza Pérez,
- Hispaania valitsus, esindajad: M. Muñoz Pérez ja S. Centeno Huerta,
- Poola valitsus, esindaja: M. Szpunar,
- Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun ja F. Jimeno Fernández,

olles 22. märtsi 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused käsitlevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv) (EÜT L 108, lk 21, ELT eriväljaanne 13/29, lk 337) artikli 13 tõlgendamist.
- 2 Need eelotsusetaotlused on esitatud kolmes kohtuvaidluses, millest kahes on üheks pooleks Vodafone España SA (edaspidi „Vodafone España”) Ayuntamiento de Santa Amalia (Santa Amalia kohalik omavalitsus) (C-55/11) ning Ayuntamiento de Tudela (Tudela kohalik omavalitsus) (C-57/11) vastu ja viimases on üheks pooleks France Telecom España SA (edaspidi „France Telecom España”) Ayuntamiento de Torremayor (Torremayori kohalik omavalitsus) (C-58/11) vastu, mis käsitlevad tasusid, mida need kaks äriühingut peavad tasuma munitsipaalomandi all ja peal asuva ruumi eraõigusliku ja erikasutuse eest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. aprilli 1997. aasta direktiivi 97/13/EÜ telekommunikatsiooniteenuste valdkonna üldlubade ja üksiklitsentside ühise raamistiku kohta (EÜT L 117, lk 15) artikkel 11 sätestas:

„1. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjate suhtes loamenetluse osana kehtestatud tasu eesmärk on üksnes katta halduskulud, mis on tekkinud üksiklitsentside väljaandmisel, haldamisel, kontrollimisel ja rakendamisel. Üksiklitsentsile kohaldatavad tasud on vajaliku töö hulgaga proportsionaalsed ja teave selliste tasude kohta avaldatakse asjakohaselt ja piisavalt üksikasjalikult, nii et see on hõlpsasti kättesaadav.

2. Nappide vahendite kasutamise korral võivad liikmesriigid hoolimata lõikest 1 lubada riigi reguleerivatel asutustel kehtestada haldustasu, et tagada kõnealuste vahendite optimaalne kasutamine. Selline haldustasu ei tohi olla diskrimineeriv ja peab arvestama eriti vajadusega edendada uuenduslike teenuste ja konkurentsi arengut.”

- 4 Direktiiv 97/13 tunnistati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, lk 33, ELT eriväljaanne 13/29, lk 349; edaspidi „raamdirektiiv”) artikliga 26 kehtetuks.

5 Raamdirektiivi artikli 11 lõige 1 sätestab:

„Liikmesriigid tagavad, et kui pädev asutus vaatab läbi:

- avaldust, millega üldkasutatavate sidevõrkude osutamise loaga ettevõtja taotleb õigust paigaldada seadmeid avaliku või eraomandi peale, kohale või alla, või

[...]

siis pädev asutus:

- tegutseb selgete ja üldsusele kättesaadavate menetluste kohaselt, mida kohaldatakse diskrimineerimata ja viivitusteta, ning
- järgib selliste õiguste sidumisel teatavate tingimustega läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid.

[...]”

6 Raamdirektiivi artikkel 12 sätestab:

„1. Kui elektroonilisi sidevõrke pakkuval ettevõtjal on siseriiklike õigusnormide kohaselt õigus paigaldada seadmeid avaliku või eraomandi peale, kohale või alla või kasutada vara sundvõõrandamise või avalikuks kasutamiseks määramise menetlust, toetavad riigi reguleerivad asutused selliste seadmete või vara ühiskasutust.

2. Eelkõige juhul, kui ettevõtjatel puuduvad mõistlikud alternatiivid seoses vajadusega kaitsta keskkonda, rahvatervist või avalikku julgeolekut või saavutada asulaplaneerimise eesmäärke, võivad liikmesriigid kohustada elektroonilise sidevõrgu operaatorit pakkuma seadmete või vara või omandi ühiskasutust (kaasa arvatud füüsiline ühispaiknemine) või võtta meetmeid, et soodustada riiklike ehitustööde koordineerimist pärast asjakohase kestusega avalikku arutelu, mille jooksul peab kõigil asjaomastel isikutel olema võimalus oma seisukohti väljendada. Selline ühiskasutus- või koordineerimiskord võib sisaldada reegleid seadmete või vara või omandi ühiskasutusest tulenevate kulude jaotuse kohta.”

7 Loadirektiivi põhjendused 30–32 kõlavad järgmiselt:

„(30) Selleks, et rahastada riigi reguleeriva asutuse tegevust loasüsteemi haldamisel ja kasutusõiguste andmisel, võib elektrooniliste sideteenuste osutajatele kehtestada haldustasu. Sellised tasud peaksid katma nimetatud tegevuse haldamise tegelikud kulud. Selleks tuleks riigi reguleeriva asutuse tulud ja kulud muuta läbipaistvaks kogutud haldustasude ja halduskulude kogusummasid kajastavate aastaaruannete abil. See võimaldab ettevõtjatel kontrollida, et halduskulud ja -tasud on tasakaalus.

(31) Haldustasusüsteem ei tohiks moonutada konkurentsi ega luua takistusi turuletulijatele. Üldloasüsteemi puhul ei saa enam eristada üksikute ettevõtjate halduskulusid ja seega ka tasusid, kui tegemist ei ole numbrite või raadiosageduste kasutamise ja seadmete paigaldamise õiguste andmisega. Kõik kohaldatavad haldustasud peaksid olema kooskõlas üldlubade süsteemi põhimõtetega. Käibega seotud jaotuskava võiks olla õiglane, lihtne ja läbipaistev alternatiiv tasude eristamise kriteeriumidele. Kui haldustasud on väga madalad, võib kasutada ka ühtse määraga makse või makse, mille puhul ühtne määr on ühendatud käibeteguriga.

(32) Lisaks haldustasudele võib raadiosageduste ja numbrite kasutamise eest kohaldada kasutustasu, mis tagaks selliste vahendite optimaalse kasutamise. Sellised tasud ei tohiks tõkestada uuenduslike teenuste ja konkurentsi arengut turul. Käesoleva direktiivi sätted ei piira eesmärke, milleks kasutusõiguse tasusid kasutatakse. Neid tasusid võib kasutada näiteks riigi reguleeriva asutuse sellise tegevuse finantseerimiseks, mida ei kata haldustasud. Kui konkurentsil või võrdlustel põhineva valikukorra puhul koosnevad tasud raadiosageduste kasutamise õiguste eest tervikuna või osaliselt ühekordselt makstavast summast, tuleks maksiskorraga tagada, et sellised tasud ei põhjustaks tegelikkuses valikut kriteeriumide põhjal, mis ei ole seotud raadiosageduste optimaalse kasutamise eesmärgiga. Komisjon võib korrapäraselt avaldada võrdlevaid uuringuid raadiosageduste eraldamise, numbrite eraldamise ja trasside rajamise õiguse parimate tavade kohta.”

8 Selle direktiivi artikkel 13 „Tasu kasutusõiguste ja seadmete paigaldamise õiguste eest” sätestab:

„Liikmesriigid võivad lubada asjaomasel asutusel kehtestada tasu raadiosageduste või numbrite kasutamise õiguste eest ja seadmete paigaldamise eest riigivara või eraomandi peale, kohale või alla, et tagada kõnealuste vahendite optimaalne kasutamine. Liikmesriigid tagavad, et sellised tasud on objektiivselt põhjendatud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed, võrreldes nende kavandatud eesmärgiga, ja et nende puhul on arvesse võetud [raamdirektiivi] artiklis 8 sätestatud eesmärke.”

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) (EÜT L 108, lk 7, ELT eriväljaanne 13/29, lk 323) artikli 12 lõike 1 esimene lõik sätestab:

„Riigi reguleeriv asutus võib kooskõlas artikliga 8 kehtestada kohustusi, mille kohaselt operaatorid peavad tulema vastu põhjendatud taotlustele, mis käsitlevad juurdepääsu konkreetsetele võrguelementidele ja nendega seotud vahenditele või nende kasutamist, muu hulgas ka olukordades, kui riigi reguleeriv asutus leiab, et juurdepääsust keeldumine või samaväärse mõjuga põhjendamatud tingimused takistaksid püsiva, konkurentsile rajatud turu tekkimist jaemüügi tasandil või ei oleks need lõpptarbijate huvides.”

Hispaania õigus

10 Hispaania 3. novembri 2003. aasta telekommunikatsiooni üldseadus 32/2003 (Ley General de Telecomunicaciones 32/2003 (*Boletín Oficial del Estado*, edaspidi „BOE”, nr 264, 4.11.2003, lk 38 890)) võttis, nagu selle preambulis on märgitud, Hispaania õigusesse üle 2002. aasta jooksul vastuvõetud telekommunikatsioonialased direktiivid, mille hulgas on ka loadirektiiv.

11 Nimetatud seaduse artikkel 49 sätestab:

„1. Üldkasutatavate raadiosageduste või numbriressursside operaatorid ja kasutusõiguste omanikud peavad maksuma õigusnormides kehtestatud tasu.

2. Kõnealuse tasu otstarve on katta:

- a) halduskulud seoses ühenduse teisese õiguse ja haldusaktide, eelkõige vastastikust sidumist ja juurdepääsu käsitlevate aktide ettevalmistamise ja jõustamise alase regulatiivse tööga;
- b) käesolevas seaduses sätestatud süsteemi juhtimise, kontrollimise ja jõustamisega seotud kulud;

- c) avaliku omandi kasutamise õiguste, üldkasutatavate raadiosageduste ja numbrite kasutamise õiguste juhtimise, kontrollimise ja jõustamisega seotud kulud;
- d) käesoleva seaduse artiklis 6 sätestatud teatiste haldamisega seonduvad kulud;
- e) rahvusvahelise koostöö, ühtlustamise ja standardimise ning turuanalüüsi kulud.

3. Ilma et see piiraks lõikes 2 sätestatud, on üldkasutatavate raadiosageduste, numbrite ja elektrooniliste sidevõrkude paigaldamiseks vajaliku avaliku omandi kasutamise eest kehtestatud tasu eesmärk tagada nende vahendite optimaalne kasutamine, võttes arvesse loa alusel kasutatava vara väärtust ja nappust. Kõnealune tasu peab olema mittediskrimineeriv, läbipaistev, objektiivselt põhjendatud ja eesmärgi suhtes proportsionaalne. Samuti peab see kaasa aitama artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisele ja põhimõtete järgimisele määrusandlikul teel kehtestavatel tingimustel.

4. Eelmistes lõigetes nimetatud tasu kehtestatakse objektiivsel, läbipaistval ja proportsionaalsel viisil, mis muudab võimalikult väikseks lisahalduskulud ja muud kaasnevad tasud.

5. Ministerio de Ciencia y Tecnología (teadus- ja tehnoloogiaministeerium), Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones (telekommunikatsioonituru komisjon) ja Agencia Estatal de Radiocomunicaciones (riiklik raadiosideamet), samuti kohalikud omavalitsusüksused, kes haldavad ja koguvad käesoleva artikli lõikes 2 ette nähtud tasu, avaldavad iga-aastase ülevaate tasu kehtestamist õigustavate halduskulude ja laekunud tasu kogusumma kohta.”

- 12 Kuninga 5. märtsi 2004. aasta seadusandlik dekreet 2/2004, millega kiideti heaks kohalike omavalitsusüksuste eelarvet reguleeriva seaduse konsolideeritud tekst (Real Decreto Legislativo 2/2004, por el que se aprobó el texto refundido de la Ley reguladora de las Haciendas Locales) (BOE nr 59, 9.3.2004, lk 10284) artikli 20 lõiked 1 ja 3 annavad kohalikele omavalitsusüksustele õiguse kehtestada tasu munitsipaalomandi eraõigusliku või erikasutuse eest, eriti seoses omavalitsusüksuste avalike teede all, peal ja kohal asuva ruumiga.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

- 13 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et Hispaania õigusnormide kohaselt on mitmed Hispaania Kuningriigi kohalikud omavalitsused, sealhulgas Santa Amalia, Tudela ja Torremayori omavalitsused võtnud vastu maksumäärused, millega kehtestatakse ettevõtjate poolt üldistes huvides varustusteenuste osutamisele tasu munitsipaalomandi eraõigusliku või erikasutuse eest, sõltumata sellest kas need ettevõtjad on selle teenuse pakkumiseks vajalike asjaomast ruumi füüsiliselt hõivavate rajatiste omanikud või mitte. Nende määrustega maksustatud teenuste hulgas on ka mobiiltelefoniteenuste osutamine.
- 14 Vodafone España ja France Telecom España on telekommunikatsioonioperaatorid, kes osutavad Hispaania territooriumil mobiiltelefoniteenuseid.
- 15 Vodafone España esitas Tudela ja Santa Amalia omavalitsuste maksumääruste peale kaebused vastavalt Tribunal Superior de Justicia de Navarrale (Navarra kõrgem kohus) ja Tribunal Superior de Justicia de Extremadurale (Extremadura kõrgem kohus). France Telecom España esitas viimati nimetatud kohtule omalt poolt kaebuse Torremayori omavalitsuse maksumääruse peale. Nendes kaebustes vaidlustasid kõnealused operaatorid nende määruste kooskõla liidu õigusega. Nimetatud kaebused jäeti rahuldamata Tribunal Superior de Justicia de Navarra 30. detsembri 2008. aasta ja Tribunal Superior de Justicia de Extremadura 12. ja 29. juuni 2009. aasta otsustega.

- 16 Vodafone España kaebas seepeale Tribunal Supremole (Hispaania kõrgeim kohus) edasi Tribunal Superior de Justicia de Navarra 30. detsembri 2008. aasta ja Tribunal Superior de Justicia de Extremadura 12. juuni 2009. aasta otsuste peale. France Telecom España kaebas edasi Tribunal Superior de Justicia de Extremadura 29. juuni 2009. aasta otsuse peale.
- 17 Tribunal Supremo esitab eelotsusetaotlustes kõigepealt loadirektiivi artiklite 12 ja 13 analüüsi ning väljendab kahtlust liikmesriikide pädevuse osas kehtestada tasu seadmete paigaldamise õiguse eest mitte ainult operaatori suhtes, kes on elektroonilise telekommunikatsiooni võrgu omanik, vaid ka nende operaatorite suhtes, kes ainult kasutavad vastastikuse sidumise teenuseid ja kellel on seetõttu üksnes juurdepääs asjaomasele võrgule ja võimalus seda kasutada.
- 18 Teiseks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas kõnealused tasud vastavad loadirektiivi artikli 13 nõuetele.
- 19 Kolmandaks leiab Tribunal Supremo, et tuleb ka kontrollida kas loadirektiivi artikkel 13 vastab Euroopa Kohtu praktikas vahetu õigusmõju olemasolu tuvastamiseks kehtestatud tingimustele. Ta märgib, et Euroopa Kohtu praktika direktiivi 97/13 artikli 11 lõike 2 vahetu õigusmõju kohta näib toetavat sellist lahendust.
- 20 Neil asjaoludel otsustas Tribunal Supremo menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused, mis on kohtuasjades C-55/11, C-57/11 ja C-58/11 sõnastatud ühtemoodi:
- „1. Kas [loadirektiivi] artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis võimaldavad nõuda tasu munitsipaalomandile seadmete paigaldamise õiguste eest operaatoritelt, kes ei ole võrgu omanikud, aga kasutavad võrku mobiiltelefoniteenuste osutamiseks?
  2. Juhul kui otsustatakse, et tasu on [loadirektiivi] kõnealuse artikliga 13 kooskõlas, siis kas vaidlustatud kohaliku omavalitsusüksuse maksumääruses selle tasu nõudmiseks kehtestatud tingimused vastavad kõnealuses artiklis kehtestatud objektiivsuse, proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise nõuetele, samuti vajadusele tagada asjaomaste vahendite optimaalne kasutamine?
  3. Kas kõnealuse [loadirektiivi] artiklil 13 on vahetu õigusmõju?”
- 21 Euroopa Kohtu presidendi 18. märtsi 2011. aasta määrusega liideti kohtuasjad C-55/11, C-57/11 ja C-58/11 kirjalikuks ja suuliseks menetlemiseks ning kohtuotsuse tegemiseks.

Suulise menetluse uuendamise taotlus

- 22 Euroopa Kohtu kantseleisse 25. aprillil 2012 saabunud kirjas taotles Ayuntamiento de Tudela suulise menetluse uuendamist, märkides et kohtujurist on oma 22. märtsi 2012. aasta ettepanekus lähtunud ekslikest eeldustest.
- 23 Selles osas tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib Euroopa Kohus kodukorra artikli 61 kohaselt määrusega suulise menetluse uuendada, kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt informatsiooni või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled ei ole vaieldud (vt eelkõige 26. juuni 2008. aasta otsus kohtuasjas C-284/06: Burda, EKL 2008, lk I-4571, punkt 37, ja 22. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-323/09, Interflora ja Interflora British Unit, EKL 2011, lk I-8625, punkt 22).

- 24 Käesolevas kohtuasjas leiab Euroopa Kohus, et tal on olemas kogu vajaminev teave vastamaks eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele ning et kohtuasja lahendamisel ei ole vaja tugineda argumentidele, mille üle pooled ei ole vaieldud.
- 25 Neil kaalutlustel ei ole Ayuntamiento de Tudela suulise menetluse uuendamise taotluse rahuldamine põhjendatud.

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma esimese küsimusega sisuliselt selgitada, kas siseriiklikud õigusnormid, millega määratakse tasu munitsipaalomandi kasutamise eest mitte ainult operaatorite suhtes, kes on asjaomasel territooriumil asuva telekommunikatsioonivõrgu omanikud, vaid ka nende operaatorite suhtes, kellel on nende võrkude suhtes kasutus-, juurdepääsu- või vastastikuse sidumise õigused, on hõlmatud liikmesriikidele loadirektiivi artikliga 13 antud võimalusega kehtestada tasu „seadmete paigaldamise eest riigivara või eraomandi peale, kohale või alla”, et tagada kõnealuste vahendite optimaalne jagamine.
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub Euroopa Kohtul eelkõige selgitada kas sellise tasu võib kehtestada mitte üksnes operaatorite suhtes, kellel vastavalt raamdirektiivi artikli 11 lõikele 1 on õigus paigaldada seadmeid avaliku omandi peale, kohale või alla ja kes nimetatud direktiivi artikli 12 ning juurdepääsudirektiivi artikli 12 kohaselt peavad vajaduse korral taluma nende seadmete ühiskasutust, vaid ka nende operaatorite suhtes, kes neid seadmeid kasutades osutavad mobiiltelefoniteenuseid.
- 28 Kõigepealt tuleb märkida, et loadirektiivi raames ei ole liikmesriikidel õigust kehtestada sidevõrkude pakkumise ja elektroonilise side teenuste eest muid makse või tasusid kui need, mis on ette nähtud selles direktiivis (vt analoogia alusel 18. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-339/04: Nuova società di telecomunicazioni, EKL 2006, lk I-6917, punkt 35, ja 10. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-85/10: Telefónica Móviles España, EKL 2011, lk I-1575, punkt 21).
- 29 Nagu ilmneb loadirektiivi põhjendustest 30–32 ja artiklitest 12 ja 13 on liikmesriikidel seega õigus kehtestada üksnes haldustasud, mis on mõeldud üldiste halduskulude katmiseks, mis on tekkinud üldloa süsteemi haldamisel, kontrollimisel ja rakendamisel, või tasu raadiosageduste või numbrite kasutamise õiguste eest või lisaks veel õiguse eest paigaldada seadmeid avaliku- või eraomandi peale, kohale või alla.
- 30 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tundub põhikohtuasjades lähtuvat eeldusest, et kõnealust tasu ei hõlma selle direktiivi artikkel 12 ega mõiste tasu raadiosageduste või numbrite kasutamise õiguste eest sama direktiivi artikli 13 tähenduses. Küsimus seisneb seega üksnes selles kas liikmesriikide võimalus kehtestada nimetatud artikli 13 alusel tasu „seadmete paigaldamise eest riigivara või eraomandi peale, kohale või alla” võimaldab kohaldada selliseid tasusid, nagu on kõne all põhikohtuasjades, sellistele operaatoritele, kes ei ole küll asjaomaste seadmete omanikud, kuid kasutavad neid mobiiltelefoniteenuste osutamiseks ja kasutavad seega asjaomast avalikku omandit.
- 31 Kuigi mõiste „seadmete paigaldamine riigivara või eraomandi peale, kohale või alla” ega ka mõiste „isik, kes on kohustatud maksma sellise paigaldamise eest tasu”, ei ole iseenesest loadirektiivis määratletud, nähtub esiteks raamdirektiivi artikli 11 lõike 1 esimesest taandest, et õigus paigaldada seadmeid avaliku või eraomandi peale, kohale või alla antakse ettevõtjale, kellel on üldkasutatavate sidevõrkude pakkumise luba, st ettevõtjale, kellel on õigus paigaldada vajalikke seadmeid avaliku või eraomandi peale, kohale või alla.

- 32 Teiseks, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 52–54 viitavad mõisted „seadmed” ja „paigaldamine” vastavalt füüsilisele infrastruktuurile, mis võimaldab pakkuda elektroonilisi sidevõrke ja -teenuseid ja selle füüsilist rajamist asjaomasele avalikule või eraomandile.
- 33 Sellest tuleneb, et isik, kes on kohustatud maksma loadirektiivi artiklis 13 nimetatud tasu seadmete paigaldamise eest on üksnes vastava õiguse omanik, kes on ka asjaomase avaliku või eraomandi peale, kohale või alla paigaldatud seadmete omanik.
- 34 Seega ei saa nõustuda sellega, et loadirektiivi artiklis 13 nimetatud tasu „seadmete paigaldamise eest riigivara või eraomandi peale, kohale või alla” võimaldab põhikohtuasjades käsitletavate tasudega sarnaste tasude sissenõudmist sellistelt operaatoritelt, kes ei ole küll asjaomaste seadmete omanikud, kuid kasutavad neid mobiiltelefoniteenuste osutamiseks ja kasutavad seega asjaomast avalikku omandit.
- 35 Kõiki neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et loadirektiivi artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus avaliku või eraomandi peale, kohale või alla seadmete paigaldamise eest tasu kohaldamine operaatorite suhtes, kes ei ole nende seadmete omanikud, aga kasutavad neid mobiiltelefoniteenuste osutamiseks.

Teine ja kolmas eelotsuse küsimus

- 36 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, tuleb vastata ainult eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolmandale küsimusele, milles ta palus sisuliselt selgitada, kas loadirektiivi artiklil 13 on vahetu õigusmõju, millest tulenevalt põhikohtuasjade asjaoludel võiks isik sellele õigusnormile siseriiklikus kohtus tugineda.
- 37 Selle kohta tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb, et alati kui direktiivi sätted on sisu poolest tingimusteta ja piisavalt täpsed, võivad isikud neile siseriiklikus kohtus vaidluses riigi vastu tugineda kas juhul, kui riik on jätnud selle direktiivi tähtaegselt siseriiklikku õigusesse üle võtmata või kui ta on selle valesi üle võtnud (vt selle kohta Euroopa Kohtu 5. oktoobri 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-397/01 kuni C-403/01: Pfeiffer jt, EKL 2004, lk I-8835, punkt 103; 17. juuli 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-152/07 kuni C-154/07: Arcor jt, EKL 2008, lk I-5959, punkt 40, ja 24. jaanuari 2012. aasta otsus kohtuasjas C-282/10: Dominguez, punkt 33).
- 38 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 48, 97 ja 98, vastab käesoleval juhul loadirektiivi artikkel 13 nendele tingimustele. Nimelt näeb see säte tingimusteta ja täpses sõnastuses ette, et liikmesriigid võivad kehtestada tasu kolmel konkreetsel juhul: raadiosageduste või numbrite kasutamise õiguste eest ja seadmete paigaldamise eest avaliku või eraomandi peale, kohale või alla.
- 39 Eespool toodud arvesse võttes tuleb kolmandale küsimusele vastata, et loadirektiivi artiklil 13 on vahetu õigusmõju, mis annab isikule õiguse tugineda otseselt sellele artiklile siseriiklikus kohtus, et vaidlustada avaliku võimu organi sellise otsuse kohaldamine, mis on selle artikliga vastuolus.

Kohtukulud

- 40 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv) artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus avalikule või eraomandile seadmete paigaldamise eest tasu kohaldamine operaatorite suhtes, kes ei ole nende seadmete omanikud, aga kasutavad neid mobiiltelefoniteenuste osutamiseks.**
- 2. Direktiivi 2002/20 artiklil 13 on vahetu õigusmõju, mis annab isikule õiguse tugineda otseselt sellele artiklile siseriiklikus kohtus, et vaidlustada avaliku võimu organi sellise otsuse kohaldamine, mis on selle artikliga vastuolus.**

Allkirjad